

**Modernizācijas fonda finansēto projektu atklāta konkursa
“Energoefektivitātes paaugstināšana transporta sektorā – atbalsts elektromobiļu un to
uzlādes infrastruktūras ieviešanai”
metodiskie norādījumi par papildinošas saimnieciskās darbības uzraudzību**

I. Vispārīgie jautājumi.

1. Modernizācijas fonda finansēto projektu atklāta konkursa “Energoefektivitātes paaugstināšana transporta sektorā – atbalsts elektromobiļu un to uzlādes infrastruktūras ieviešanai” metodiskie norādījumi par papildinošas saimnieciskās darbības uzraudzību (turpmāk – Metodiskie noteikumi) sagatavoti, pamatojoties uz Ministru kabineta 2024. gada 5. novembra noteikumiem Nr. 701 [“Modernizācijas fonda finansēto projektu atklāta konkursa “Energoefektivitātes paaugstināšana transporta sektorā – atbalsts elektromobiļu un to uzlādes infrastruktūras ieviešanai” nolikums”](#) (turpmāk – MK noteikumi Nr. 701) 26. punktu.
2. Metodiskie noteikumi nosaka, kā sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Vides investīciju fonds” (turpmāk – Vides investīciju fonds) nodrošina veikto investīciju atbilstības uzraudzību un kārtību, un kādā veidā finansējuma saņēmējs uzrauga un dokumentē projekta ietvaros iegādāto pamatlīdzekļu (piemēram, elektromobiļu, elektromobiļu uzlādes punktu, saules panelu vai vēja ģeneratoru) izmantošanu, lai nodrošinātu, ka visā projekta dzīves ciklā:
 - 2.1. vismaz 80% no gada jaudas (laika izteiksmē vai vienībās) tiek izmantoti pārvaldes funkciju un pārvaldes uzdevumu, tostarp pašvaldības autonomo funkciju (turpmāk – publiskās funkcijas) veikšanai;
 - 2.2. ne vairāk kā 20% no gada jaudas tiek izmantoti papildinošai saimnieciskajai darbībai (turpmāk – PSD).
3. Projekta dzīves cikls ir secīgu posmu kopums, ko projekts iziet no tā idejas rašanās brīža līdz pilnīgai noslēgšanai un rezultātu ilgtspējas uzraudzībai. Projekta dzīves ciklu var iedalīt piecās galvenajās fāzēs:
 - 3.1. **1. Projekta iniciēšana un plānošana (ideja).** Šajā posmā tiek definēts projekta mērķis (piemēram, emisiju samazināšana) un sagatavots projekta iesniegums.
 - 3.2. **2. Projekta iesniegšana un apstiprināšana.** Projekta iesniedzējs iesniedz dokumentus Vides investīciju fondā, kur notiek administratīvā un kvalitātes vērtēšana.
 - 3.3. **3. Projekta īstenošana (ieviešana).** Aktīvākā fāze, kurā notiek investīciju veikšana. Darbības: Iepirkumu veikšana, iekārtu (elektromobiļu, elektromobiļu uzlādes punktu, saules panelu) iegāde un uzstādīšana, maksājumu pieprasījumu iesniegšana.
 - 3.4. **4. Noslēgums un nodošana.** Projekta fizisko aktivitāšu pabeigšana. Noslēguma pārskata iesniegšana Vides investīciju fondā, visu rēķinu apmaksa un pēdējā finansējuma maksājuma saņemšana.
 - 3.5. **5. Projekta uzraudzība (amortizācija).** Šis posms ir pieci gadi pēc projekta pabeigšanas, kurā Vides investīciju fonds veic uzraudzību atbilstoši MK noteikumu Nr. 701 24. un 25. punktam:
 - 3.5.1. elektromobilis: jānodrošina, ka elektromobilis netiek pārdots, iznomāts (bez saskaņošanas) un tiek izmantots paredzētajam mērķim. Minimālais nobraukums monitoringa periodā ir 80 000 km;
 - 3.5.2. elektromobiļa uzlādes punkts: jānodrošina to darbība (ekspluatācija);

3.5.3. saules paneļi un vēja ģeneratori: jānodrošina to darbība (ekspluatācija) un ka saražotā elektroenerģija 100 % apmērā tiek izmantota projekta ietvaros ierīkotā elektromobiļu uzlādes punkta darbības nodrošināšanai un uzlādes punkta teritorijas funkciju (piemēram, apgaismojuma) nodrošināšanai.

4. Iekārtu tehniskais mūžs: saules paneļu un vēja ģeneratoru dzīves cikls turpinās līdz pat 25 gadiem, bet elektromobiļu uzlādes punktiem – ap 10 gadiem. Vides investīciju fonda uzraudzība fokusējas tikai uz monitoringa periodu, lai novērstu “ātro peļņu” no valsts atbalsta. Projekta dzīves cikls beidzas pēc pēdējā monitoringa ziņojuma apstiprināšanas (pēc 5 gadiem) un Finansējuma saņēmējam vairs nav pienākuma atskaitīties par papildinošo saimniecisko darbību.
5. Pēc pieciem gadiem pēc projekta īstenošanas un ja ir apstiprināts ceturrtā gada monitoringa pārskats, Projekta uzraudzība no Vides investīciju fonda tiek pārtraukta. Finansējuma saņēmējs drīkst brīvi rīkoties ar iegādātajiem pamatlīdzekļiem projektā, tos pārdot, uzlabot vai mainīt izmantošanas veidu bez saskaņošanas ar Vides investīciju fondu. Dokumenti par projektu (rēķini, līgumi) jāuzglabā vēl vismaz 10 gadus kopš atbalsta piešķiršanas.
6. PSD uzraudzības mērķis ir pārliecināties vai saimnieciskais labums no īstenotā projekta (piemēram, pašvaldības auto izmantošanu maksas pakalpojumam) nepārsniedz 20 % gada jaudas laika izteiksmē no pārvaldes funkciju un pārvaldes uzdevumu, tostarp pašvaldības autonomo funkciju, nodrošināšanas.

II. Uzskaites mehānisms.

7. Finansējuma saņēmējam ir pienākums ieviest uzskaites sistēmu (piemēram, žurnālu vai digitālu sistēmu), kurā tiek fiksēts:

Aktīva veids	Mērvienība uzskaitē	Papildinošās saimnieciskās darbības (piemēri)
Elektromobilis	Nobrauktie kilometri vai stundas	Izmantošana maksas pakalpojumu sniegšanai, iznomāšana.
Elektromobiļu uzlādes punkts	Patērētās kWh vai laiks	Trešo personu (privātpersonu) auto uzlāde par maksu.
Saules paneļi un vēja ģeneratori	Saražotās kWh	Nav pieļaujams, saražotā elektroenerģija 100 % apmērā tiek izmantota projekta ietvaros ierīkotā elektromobiļu uzlādes punkta darbības nodrošināšanai un uzlādes punkta teritorijas funkciju (piemēram, apgaismojuma) nodrošināšanai.

8. Vides investīciju fonds uzrauga papildinošo saimniecisko darbību pēc “laika” vai “jaudas” kritērija:
 - 8.1. elektromobiļiem: pēc nobraukuma (km) vai darba stundām gadā
 - 8.2. elektromobiļu uzlādes punktiem: pēc enerģijas patēriņa (kWh) vai ilguma (h).
9. Saimnieciskā darbība ir pieļaujama tikai tad, ja tā ir tieši saistīta ar infrastruktūras ekspluatāciju un nepieciešama tās tehniskai vai funkcionālai nodrošināšanai (piemēram, kafijas automāts publiskā ēkā, elektromobiļa uzlādes punkta pakalpojums trešajām personām ārpus darba laika).

III. Ikgadējais monitorings

10. Vides investīciju fondam ir jāiesniedz ikgadējais apliecinājums un monitoringa pārskats par sasniegtajiem rādītājiem un PSD, lai pārliecinātos, ka 20% sliekšnis nav pārsniegts.
11. Jāveic atsevišķa grāmatvedības uzskaitē vai jānodala ieņēmumi/izmaksas, kas rodas no PSD.

12. Katru gadu jāiesniedz monitoringa pārskats par sasniegtajiem rādītājiem un PSD (80/20% noteikums): Finansējuma saņēmējs reizi gadā (pārskata periodā) aizpilda uzraudzības tabulu (pielikumā).
13. Iekšējās kārtības ieteikumi:
 - 13.1. **Iekšējais rīkojums:** Finansējuma saņēmēja vadītājs izdod rīkojumu, kurā noteikts, kuriem mērķiem pamatlīdzeklis tiek izmantots un kurš ir atbildīgs par uzskaiti.
 - 13.2. **Nošķirta grāmatvedība:** Ieņēmumi, kas gūti no PSD (piemēram, transportlīdzekļa nomas maksa), jāuzskaita atsevišķi.
 - 13.3. **Ikgadējais pašnovērtējums:** Pirms monitoringa atskaites iesniegšanas Vides investīciju fondā, Finansējuma saņēmēja pats pārbauda:
 - 13.3.1. Vai nav paplašinājusies saimnieciskā darbība objektā?
 - 13.3.2. Vai ir dokumentāls pierādījums (skaitītāju rādījumi, ceļazīmes) par 80% publisko lietojumu?

IV. Apliecinošie dokumenti

14. Kā pierādījumus PSD uzraudzībai Vides investīciju fonds var pieprasīt:
 - 14.1. Ceļazīmes (elektromobiļiem) ar skaidru norādi par brauciena mērķi.
 - 14.2. Elektroenerģijas skaitītāju rādījumus vai sistēmas izrakstus.
 - 14.3. Grāmatvedības nodalīšanu: ieņēmumi no PSD jāuzskaita atsevišķā kontā un tie drīkst segt tikai uzturēšanas izmaksas.

V. Rīcība pārkāpuma gadījumā.

15. Ja uzraudzības procesā tiek konstatēts, ka PSD pārsniedz 20% apjomā no gada jaudas laika izteiksmē, finansējuma saņēmējam ir pienākums:
 - 15.1. Nekavējoties informēt Vides investīciju fondu.
 - 15.2. Veikt aprēķinu par proporcionālu finansējuma atmaksu saskaņā ar MK noteikumu Nr. 701 25. punktu.

Elektromobiļu izmantošanas un PSD uzskaites modelis (paraugs)

Transportlīdzekļa valsts reģistrācijas Nr.: EX-1234 Pārskata periods: 01.01.202X – 31.12.202X

Datums	Maršruts / Brauciena mērķis	Odometrs (sākums)	Odometrs (beigas)	Nobraukums (km)	Brauciena veids: Publiskā funkcija (km)	Brauciena veids: PSD (km)
01.02.	Pašvaldības iestāžu apsekošana	12000	12450	450	450	-
03.02.	Maksas transporta pakalpojums iedzīvotājam*	12450	12750	300	-	300
05.02.	Darbinieku nokļūšana uz semināru (reģionālais darbs)	12750	13500	750	750	-
09.02.	Pašvaldības iestāžu apsekošana	13500	14000	500	500	-
KOPĀ				2000	1700	300

* Saimnieciskā darbība: pakalpojums par maksu vai izmantošana aktivitātēs, kas nav valsts/pašvaldības pārvaldes uzdevums.

Gada noslēguma aprēķina formula (PSD audītēšana)

Lai pārliecinātos par atbilstību 80/20% noteikumam, gada beigās veiks aprēķinu pēc sekojošas formulas:

$$PSD_{\text{ipatsvars}} = \frac{V_{\text{PSD}}}{V_{\text{kopā}}} \times 100, \text{ kur}$$

$PSD_{\text{ipatsvars}}$ – papildinošā saimnieciskā darbība (%)

$V_{\text{kopā}}$ – kopējais gada nobraukums (km) vai kopējais transportlīdzekļa ekspluatēšanas laiks gadā (h)

V_{PSD} – saimnieciskās darbības gada nobraukums (km) vai kopējais transportlīdzekļa ekspluatēšanas laiks saimnieciskajā darbībā gadā (h)

Piemērs:

Piemērs: Ja pašvaldības elektromobilis gadā nobrauc 2 000 km, tad ne vairāk kā 400 km drīkst būt veikti saimniecisko pakalpojumu sniegšanai (piemēram, maksas sociālais transports vai iznomāšana citai iestādei par maksu). Uzskaitē: Nepieciešamas detalizētas ceļazīmes, kur katrs brauciens ir marķēts kā "Pārvaldes funkcija" vai "Saimnieciskā darbība".

$$PSD_{\text{ipatsvars}} = \frac{300}{2000} \times 100 = 15,00\%$$

Secinājums: Tā kā 15,00% ≤ 20%, PSD nosacījums ir izpildīts.

Svarīgi:

- Piezīmes ceļazīmēs: Ieteicams katram PSD braucienam norādīt rēķina numuru vai līgumu, saskaņā ar kuru pakalpojums sniegts. Tas palīdzēs auditoriem saprast, kāpēc brauciens klasificēts kā saimniecisks.
- Datu digitalizācija: Ja elektromobilis ir aprīkots ar GPS monitoringu, lielāko daļu datu var eksportēt automātiski. Galvenais ir sistēmā "iezīmēt" darba laikus vai maršrutus, kas attiecas uz publisko funkciju.

- Nodalītā grāmatvedība: Ieņēmumiem grāmatvedībā jābūt redzamiem atsevišķā ieņēmumu kodā, lai varētu pierādīt, ka gūtā peļņa nepārsniedz uzturēšanas izmaksas.
- Biežākās kļūdas: Neprecīzas ceļazīmes: Braucieni, kuriem nav norādīts skaidrs mērķis, audita laikā var tikt klasificēti kā “saimnieciskā darbība”.

* DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU

Elektromobiļu uzlādes punktu un PSD uzskaites modelis (paraugs)

Elektromobiļu uzlādes punktu gadījumā 80/20% nosacījumu var kontrolēt divējādi: pēc uzlādes skaita/ilguma vai pēc faktiskā patēriņa (ja ir uzstādīti skaitītāji).

1. modelis: Uzskaitē pēc skaita/ilguma (vienkāršotais)

Šo modeli izmanto, ja nav iespējams uzskaitīt uzlādes apjomu.

Pārskata periods: 202X. Gads

Uzlādes punkts: Pašvaldības administrācijas ēka, Ex9EV 25kW

Datums	Publiskā funkcija (ilgums)	PSD (ilgums)
01.02.	5	3
03.02.	6	0
04.02.	8	2
05.02.	7	3
KOPĀ	26	8

Gada noslēguma aprēķina formula (PSD auditēšana)

Lai pārlicinātos par atbilstību 80/20% noteikumam, gada beigās veiks aprēķinu pēc sekojošas formulas:

$$PSD_{\text{ipatsvars}} = \frac{V_{\text{PSD}}}{V_{\text{kopā}}} \times 100, \text{ kur}$$

$PSD_{\text{ipatsvars}}$ – papildinošā saimnieciskā darbība (%)

$V_{\text{kopā}}$ – kopējais uzlādes ilgums (h) vai kopējais uzlādes skaits gadā

V_{PSD} – uzlādes ilgums saimnieciskā darbībā gadā (h) vai kopējais uzlādes skaits saimnieciskajā darbībā gadā

Piemērs:

Piemērs: Ja pašvaldības elektromobiļu uzlādes punkts gadā tiek izmantots 40 stundas, tad ne vairāk kā 8 stundas drīkst būt veikti saimniecisko pakalpojumu sniegšanai (piemēram, uzlādes pakalpojums par maksu).

$$PSD_{\text{ipatsvars}} = \frac{8}{26 + 8} \times 100 = 23,53\%$$

*Secinājums: Tā kā 23,53% > 20%, **PSD nosacījums nav izpildīts.***

Secinājums: Tā kā elektromobiļu uzlādes punkts saimnieciskā darbībā sastāda 23,53% no kopējā laika, tad tiek pārsniegts 20% limits.

2. modelis: Uzskaitē pēc faktiskā patēriņa (precīzais)

Šo modeli izmanto, ja ir uzstādīti kontrolskaitītāji un var precīzi izmērīt, cik kWh patērē elektromobiļu uzlādei iestāde un cik – saimnieciskās darbības veicēji.

Pārskata periods: 202X. Gads

Uzlādes punkts: Pašvaldības administrācijas ēka, Ex9EV 25kW

Datums	Publiskā funkcija (kWh)	PSD (kWh)
01.02.	75	40
03.02.	80	0
04.02.	130	15
05.02.	60	25
KOPĀ	345	80

Gada noslēguma aprēķina formula (PSD auditēšana)

Lai pārlicinātos par atbilstību 80/20% noteikumam, gada beigās veiks aprēķinu pēc sekojošas formulas:

$$PSD_{\text{īpatsvars}} = \frac{V_{\text{PSD}}}{V_{\text{kopā}}} \times 100, \text{ kur}$$

$PSD_{\text{īpatsvars}}$ – papildinošā saimnieciskā darbība (%)

$V_{\text{kopā}}$ – kopējais uzlādes apjoms (kWh) gadā

V_{PSD} – uzlādes ilgums saimnieciskā darbībā gadā (kWh)

Piemērs:

Piemērs: Ja pašvaldības elektromobiļu uzlādes punkts gadā tiek izmantots 400 kWh, tad ne vairāk kā 80 kWh drīkst būt izmantoti saimniecisko pakalpojumu sniegšanai (piemēram, maksas uzlāde par maksu).

$$PSD_{\text{īpatsvars}} = \frac{80}{345 + 80} \times 100 = 18,82\%$$

Secinājums: Tā kā $18,82\% \leq 20\%$, PSD nosacījums ir izpildīts.

Secinājums: Tā kā elektromobiļu uzlādes punkts saimnieciskā darbībā sastāda 18,82% no kopējā laika, tad netiek pārsniegts 20% limits.

Apliecinu, ka projekta ietvaros uzstādītā saules paneļu sistēma tiek 100% izmantota elektromobiļu uzlādes punkta nodrošināšanai (*attiecināms, ja uzstādīta saules elektrostacija*).

* DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU